

правильному напрямку [3, с.12].

Використовуючи комп'ютер, можна активно залучати студентів до навчального процесу, істотно впливаючи на мотивацію навчання, набагато розширюючи набори навчальних завдань, з'являється можливість оцінити ефективність будь-якого рішення, в тому числі і несподіваного, ефективність обраної стратегії та здійснювати постійний контроль за правильністю рішення. Без комп'ютера це не завжди під силу, особливо при вивченні природничо-математичних дисциплін, коли є вирогідність великій кількості допустимих розв'язків задач.

Використання комп'ютера сприяє формуванню в майбутніх вчителів рефлексії своєї діяльності. Відповідні програми тестування дозволяють студентам більш точно оцінити свої професійні здібності.

Сучасні інтерактивні технології, що забезпечують отримання швидких адекватних відповідей на дії людини, можуть продуктивно використовуватись в навчально-виховному процесі з метою розвитку в майбутніх вчителів швидкої реакції, вмінь адекватно діяти в екстремальних умовах, швидко продукувати відповіді, формулювати запитання, висувати гіпотези та генерувати ідеї.

Великою популярністю в наш час користуються комп'ютерні навчальні ігри. Їхня роль і значення, стверджують фахівці, безумовно виходять за рамки "чистої" педагогіки. Ставши засобом проникнення у світ майбутнього, вони сприяють відпрацюванню інтуїції, розвитку проблемного мислення і жвавості уяви.

Створення навчальних ігор з різних дисциплін стимулюють ініціативу і творче мислення, сприяють підвищенню мотивації, у студентів, формуванню вмінь сумісно діяти, підкоряти свої інтереси загальним цілям. Розвиваючі інтелектуальні ігри спрямовані на розвиток таких корисних якостей індивіда, як логічне мислення, навички дослідницької роботи, творчий потенціал [2, с.40] .

Крім того розробка початкової гри дозволяє вийти за рамки певного навчального предмету, спонукаючи майбутніх вчителів до застосування знань в суміжних галузях і в практичній діяльності. Ігри створюють передумови для формування в студентів найрізноманітніших стратегій розв'язування задач і структури знань, які можуть бути успішно застосовані в професійній діяльності.

Підводячи, підсумки, ми можемо сказати, що і нові інформаційні технології здатні на ряду з іншими методами розвивати творче мислення студентів природничо-математичного циклу в процесі професійної підготовки.

Література

1. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. Основы педагогики творчества. - Казань: Казанский университет, 1988.- 240с.
2. Андреев В.И. Опыт компьютерной педагогической диагностики творческих способностей. - Казань: Изд-во Казанского университета, 1989. - 144 с.
3. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. - М.: Педагогика, 1988. - 192 с.

СПЕЦИФІКА ПРОЯВУ АТРАКЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Ніколаєнко Н.В., Чайкіна Н.О. (Полтава)

Постановка проблеми

Серед людей, які входять в коло людського спілкування, завжди є ті, хто нам подобається більше, і ті, хто нам подобається менше, і ті, хто нам зовсім не подобається. Сприйняття інших супроводжується вираженням оціночним ставленням до них. Прагнення подібатися іншим людям і їх взаємні

почуття по відношенню один до одного складають важливу сторону соціального життя, відіграють значну роль в гарному самопочутті кожної людини.

Досить актуальним залишається питання про відмінності між юнаками і дівчатами у прояві емоцій та почуттів. Важливо знати у кого вищий зовнішній прояв певних емоцій, хто володіє кращою емоційною пам'яттю, хто краще розпізнає емоції інших людей.

Процес переваги одних людей в порівнянні з іншими, процеси взаємного тяжіння між людьми, взаємної симпатії одержав назву "міжособистісна атракція" (від англійського attract – приваблювати, притягувати, полонити, причарувувати) Гозман Л.Я. [1].

Як зазначає Б.І.Додонов [3], атракція – це перш за все емоція, предметом якої є інша людина. Це порівняно стійка оціночна реакція, яка спонукає нас діяти певним чином при взаємодії з конкретною людиною. Атракція являє собою певний вид соціальної установки, ставлення однієї людини до іншої, вона включена в міжособистісний контакт, виступаючи одним із основних факторів формування і реалізації міжособистісних стосунків. Молодість характеризується появою потреби і здатності до інтимної психологічної близькості з іншою людиною. Цей період співпадає з пошуком друга, майбутнього супутника життя або просто старшого, авторитетного товариша.

Предметом нашого дослідження є вивчення прояву атракції у студентському середовищі.

Метою нашого дослідження є вивчення студентських гендерних особливостей, які впливають на прояв атракції.

Результати теоретичного аналізу проблеми

Людина, яка переживає позитивні емоції, контактує з оточуючими частіше, ніж коли вона знаходиться у нейтральному, агресивному чи пригніченому настрої. Для людини, яка відчуває часто негативні емоції – інші люди просто не існують, або вона на них переносить свій поганий настрій. Отже, як ми ставимось до інших і як вони відносяться до нас, це може бути не лише частиною нашого загального емоційного стану, а й переноситься на внутрішнє і зовнішнє середовище. Взагалі ж позитивна емоційна взаємодія у багатьох залежить від підкріплень, коли не тільки суб'єкт отримує позитивне підкріплення від партнера, але і він сам є джерелом позитивного підкріплення свого партнера.

Кон І.С. [4] відмічає, що просторова близькість – це зовнішня ознака міжособистісної переваги. Дія її при інших рівних умовах виявляється в тому, що чим ближче просторово знаходяться люди один до одного, тим вірогідніша їх взаємна привабливість. Просторова близькість виступає фактором міжособистісної атракції, тому що люди, які живуть у схожому середовищі, в результаті цього отримують спільну інформацію, вирішують спільні питання і проблеми. Це сприяє їх соціальним контактам і взаємодопомозі, що призводить до близького міжособистісного спілкування. У студентському середовищі найбільш проявляються всі три компоненти атракції: когнітивний – чекання альтруїстичних дій від однокурсників; афективний – емоційна підтримка; конативний – власне доброзичливе ставлення до оточуючих.

Як зазначає, Вилонас В.К.[1] до внутрішніх або власне особистісних факторів атракції належать: I.Фізична привабливість партнера по спілкуванню. II .Демонстрація стилю спілкуванню. III. Фактор схожості між партнерами по спілкуванню. IV. Вираження власного ставлення до партнера в процесі спілкування (підтримка чи відштовхування).

Атракція пов'язана з реалізацією міжособистісних стосунків: процес притягання-відштовхування, симпатії-антипатії логічно завершуються вчинками. Атракція завжди включена в міжособистісне спілкування.

Студентське спілкування характеризується такими рисами: проявом доброзичливості, психологічним комфортом всередині групи; партнери позитивно характеризуються в бесіді з іншими; з'являється підвищена комфортність, зростає точність сприймання партнера атракції; краще долається стрес, прогресує розвиток групи; підвищується здатність переносити критику і брати на себе відповідальність за помилку; збільшується кількість альтруїсти-

чних вчинків; зростає загальна кількість комунікацій, тобто спрацьовує психологічне правило: чим більше спілкуєшся, тим приємніша людина (при свободі вибору) і чим приємніша людина, тим більше хочеться з нею спілкуватися.

Отже, інтенсивність і динаміка атракції визначається багатьма факторами. Але немає факторів, жорстоко детермінуючих атракцію.

Результати емпіричного етапу дослідження проблеми

Емпіричне дослідження прояву атракції у студентському середовищі, було проведено на базі природничого факультету ПДПУ ім. В.Г.Короленка. В якості об'єкта дослідження виступали 35 студентів IV курсу, із них – 20 дівчат і 15 хлопців.

Можемо зазначити, що статевий диморфізм суттєво не впливає на прояв емоційних особливостей міжособистісної взаємодії серед студентів. Як для хлопців, так і для дівчат характерним є невисокий рівень агресивних і ворожих реакцій, невисокий показник замкнутості, що пояснюється їх входженням у життя соціуму, спілкуванням з іншими людьми, які є для них референтними чи мають відношення до навчання чи іншої спільної діяльності. Агресивна поведінка – канал зняття збудження (напруги), які виникають при конфліктах. Тому, щоб швидко зняти напругу хлопці реагують фізичною агресією (на 9% більше), а дівчата намагаються розв'язати конфлікт без застосування фізичної сили, але при цьому у них домінує вербальна агресія (на 21% більше). Окрім того, студенти мають спільні показники рівня конфліктності. Все це пов'язано з особливостями юнацького віку, коли всім притаманне прагнення до дружби, любові, взаєморозуміння. Відмінності стосуються лише автономного стилю саморегуляції діяльності, який на 17,5% більший у хлопців, також у них більш виражений середній рівень комунікація (на 8,3%) та товариськість (на 20%). Це пояснюється тим, що особи чоловічої статі більш авторитарні, здатні до ризику, догматичні й автономні та незалежні. У дівчат проявляється залежний стиль саморегуляції діяльності (більший на 17,4%), емоційна напруга (на 23%) та надмірна товариськість (на 8,4%). Це пов'язано з тим, що дівчата більш схильні до переживань, емоційної нестабільності, їх поглибленою потребою у постійному спілкуванні, схильністю до заздрощів та пліток.

Висновки: Підсумовуючи, вище викладене, можемо надати такі рекомендації психологічній службі ВУЗу. Практичним психологам необхідно здійснювати своєчасно психо-діагностичне дослідження у закладах освіти, яке може не тільки констатувати відхилення в емоційно-вольовій сфері або в поведінці студентів, а з'ясувати причини того чи іншого відхилення. Необхідно здійснювати організацію психолого-педагогічного впливу через корекційну роботу, в якій має бути вивчення соціального оточення молодої людини, її взаємостосунків із членами родини, з однолітками, педагогами, референтними групами та через профілактичну роботу. Доцільно організовувати різні форми тренінгу, відпрацьовувати засоби розв'язання різноманітних життєвих проблем, які спрямовані на розвиток комунікативних вмінь.

Література

1. Вилюнас В.К. Психология эмоциональных переживаний.- М.: Изд-во МГУ, 1976.- 142с.
2. Гозман Л.Я. Психология эмоциональных отношений.- М.: Изд-во МГУ, 1987.-174с.
3. Додонов Б.И. Эмоции как ценность.- М.: Политиздат, 1978.- 272с.
4. Кон И.С. Психология ранней юности.-М.: Наука,1966.-178с.